

Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Πέρσαι καὶ τόσα ἄλλα ἰσχυρὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, ὑπεδουλώθησαν εὐκόλως ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνας καὶ Ῥωμαίου, διότι αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἦσαν δούλαι τῶν συζύγων καὶ ἀδελφῶν των, διότι ἀφίνοντο εἰς τὴν μεγαλύτερην ἀμάθειαν.

Εἰς τινὰ ἔθνη αἱ γυναῖκες ἦσαν καὶ εἶναι ἀπαίδευτοι καὶ περιορισμένοι καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν καὶ εἶναι ταῦτα κακὰ, διεφθαρμένα καὶ δεισιδαίμονα.

Εἰς τὴν Σπάρτην αἱ γυναῖκες ἦσαν γενναῖαι καὶ ἐλεύθεροι, ἀπολαύουσι σέβας καὶ ὑπόληψιν, διὰ τοῦτο εἶχον ἄνδρας καὶ υἱοὺς ἥρωας, καὶ ὅλαι ἠδύναντο ν' ἀποκριθῶν ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λεωνίδα πρὸς τὸν Σατράπην, ὅστις ἐθαύμαζε τὴν ἰσοτιμίαν τῆς Δημοκρατίας τῶν Σπαρτιατῶν. « Ἐνταῦθα οἱ ἄνδρες δὲν λησμονοῦν ὅτι τοὺς τίκτομεν ἡμεῖς. »

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ γυναῖκες ἦσαν σεμναί, φρόνιμοι καὶ σοφαί, διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν φίλοι τῆς ἐλευθερίας, σοφοὶ καὶ ἐνθερμοὶ θιασῶται τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Εἰς τὴν Ῥώμην αἱ γυναῖκες ἦσαν εὐάγωγοι, φιλελεύθεροι καὶ ἐνάρετοι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκατεστάθησαν κοσμοκράτορες, διὰ τοῦτο δικαίως ἐκκυχάτο διὰ τὸ πλήθος τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀνδρῶν· ἀλλ' ἅμα καὶ εἰς Σπάρτην καὶ εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς Ῥώμην ἡμελήθη ἡ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν καὶ ἡλαττώθη ἡ πρὸς αὐτάς ὑπόληψις, ἡ ἐλευθερία καὶ ὁ σεβασμὸς ἤρχισεν καὶ ἡ διαφθορά, ἥτις ἐξουδένωσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ περικλεῆ ὀνόματα τοῦ Σπαρτιατοῦ, τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ Ῥωμαίου.

(ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΡΕΚΑΜΙΕΡΟΣ.

Ἡ ἱατρικὴ, ἥτις εἶναι κράμα ἐπιστήμης καὶ τέχνης, ἀριθμεῖ εἴκοσι διδάκτορας σοφωτέρους τοῦ Ρεκαμιέρου, ἀλλ' οὐδὲ εἶχεν, οὐδὲ ἴσως θέλει ἀπολαύσει ποτὲ τεχνίτην αὐτοῦ ἐντελέστερον.

Γεννηθεὶς εἰς Βελλεῦ τὸ 1764 ἔτος, ἀνετράφη εἰς τὸ διδασκῆριον τῶν Ἰησοῦϊτῶν ἡ χριστιανικὴ πίστις ἀνεπτύχθη ἐν αὐτῷ, καὶ ἀκμαία διετέλεσε μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς. Ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἱατρός, εὗρεν ἐν τῇ πίστει τὴν δύναμιν τοῦ αἵρεσιν τὰ ὄρη, ἄλλως τε, ἦτο προικισμένος συγχρόνως ἀπὸ ἰδιοτροπίας, αὐτοματισμῶν καὶ ἐξυδερκείων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος.

Ἡ ἱστορία τῆς ἱατρικῆς πράξεώς του, ἐὰν οἱ μαθηταὶ του δινηθῶσι ποτὲ νὰ τὴν συντάξωσι, θέλει φέρεי χαρακτῆρα φανταστικοῦ διηγήματος, διακοπτομένου ἀπὸ θαύματα, καὶ δράματος πλήρους περιπετειῶν καὶ ἀέλπτων συμβάντων.

Ἐν τῷ ἀκρατῇ καὶ ἀδικότῳ πολέμῳ κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων πόνων, ὁ Ρεκαμιέρος ὁμοίᾳς τοὺς ἀλανθάστους ἐν ταῖς παρατολίαις αὐτῶν στρατηγούς, οἵτινες δι' ἐνὸς βλέμματος διορῶσι, δι' ἐνὸς λογισμοῦ ταυτίζουσι, καὶ διὰ μιᾶς πράξεως νικῶσιν. Ὁ ἐμπνεόμενος οὗτος αὐτοσχεδίως θεραπευτῆς ἔφραεν εἰς ἀπελπισίαν τοὺς κλασικοὺς διδάκτορας, ἀντίποδας αὐτοῦ. Πάντες ἐφθόνουν αὐτὸν, οἱ πλείστοι ἦσαν ἐχθροὶ του, αὐτὸς δὲ τοὺς ἐξεδικεῖτο σώζων τοὺς πάσχοντας.

Ἰδοὺ χαρακτῆρες τινὲς τῆς ζωῆς του ὑπὸ αὐτοπτῶν μαρτύρων βεβαιούμενοι καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς ζωηρῶς εἰκονίζοντες.

Τὸν Ρεκαμιέρον δὲν εὗρεν ἀπαρκαχεύστων ποτὲ πάθος ὅσον καὶ ἂν ἦτον κεραυνοβόλον. Ἐν τῇ ἐτοιμότητι τοῦ πνεύματός του, τὰ πάντα μετέβαλλεν εἰς μέσον θεραπείας, ἐν τῇ ἐπιτηδειότητι τῆς χειρὸς του, τὰ πάντα εἰς ὄπλον κατὰ τοῦ νοσήματος.

Νύκτα τινὰ ἐν ἐξοχῇ, ἐνῷ νέαν μητέρα ἔσωζεν ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἡ τροφὸς ἐν τῇ παραζάλῃ τῆς συνθλᾶ τὴν μηρὸν τοῦ νεογνοῦ. Μηδὲν πρόχειρον μέσον ὑπῆρχε. Βοηθὸς, ἐργαλεῖα, φαρμακεῖον, τὰ πάντα ἐλλείπουν. Πᾶς ἄλλος εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ρεκαμιέρου θὰ τὰ ἔχανε· αὐτὸς οὐδ' ἐταράχθη, ῥίπτει τὸ βλέμμα του περὶ ἑαυτὸν, ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ τοίχου ἡμερολόγιον ἐκ χαρτονίου, τὸ κόπτει εἰς τεμάχια, φέρει ἡ τροφὸς ποδιὰν κηρωτὴν, τὴν σχίζει εἰς λωρίδας, καὶ εἰς μίαν στιγμὴν τὸ κάταγμα τοῦ βρέφους κατηρτίσθη καὶ ὁ ἐπίδεσμος ἐπετέθη, ἀλλ' ἀπαιτεῖτο καὶ ἡ στερεώσις του... Ὁ Ρεκαμιέρος βλέπει ἐπὶ τινος θέσεως ἄμυλον, τὸ διαλύει, τὸ χυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐπιδέσμου, καὶ ἱτὸ βρέφος ἐσώθη ἀβλαβές. Οὐδεὶς ἐγνώριζε κάλλιον αὐτοῦ τὰς σχέσεις τῶν ἡθικῶν μετὰ τῶν φυσικῶν παθημάτων, οὐδ' ἐθεράπευε ἐπιτυχέστερα τὸ ἐν διὰ τοῦ ἄλλου.

Τὸ 1815, ἀξιωματικὸς Ἀγγλος παρεδόθη εἰς τὰς ἡδονὰς τῶν Παρισίων μετὰ τὸ τέλος συμποσίου σαρδαναπαλικοῦ, οἱ καπνοὶ τεσσαρακονταεῖδῶν οἶνων, ἀναθάντες εἰς τὸν ἐγκεφαλὸν του, κατέστησαν αὐτὸν μανιώδη. Ὄθεν ἔσπα, ἐσχίζει, κατέστρεψε πᾶν τὸ παρτιθέμενον καὶ ἀπῆλπιζε τρεῖς περιδόξους σφοδρὰς ἱατροὺς συνελθόντας περὶ τὴν κλίνην του. Οὗτοι, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀμνηχανίᾳ των, εἶχον δεσμεύσει τὸν μανιώδη ἐπὶ τῆς κλίνης του, καὶ ἐπερίμενον τρέμοντες, τὸν θάνατόν του, διὰ τελευταίου παροξυσμοῦ.

Ὁ Ρεκαμιέρος προσκαλεῖται εἰς συμβούλιον ἐν λουισθίοις, (αὕτη ἦτον πάντοτε ἡ μερὶς τοῦ ἀνδρὸς) φθάνει εἰς τὸν ἀναστατωμένον θάλαμον, ὅστις ὁμοίᾳς πεδίον μάχης, παρατηρεῖ ἡσύχως τὸν δεσμευμένον κεραυνόν, ἀφρίοντα καὶ συνεσπασμένον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Πληροφορεῖται περὶ τοῦ χαρακτῆρός του, περὶ τῶν προγεγονότων καὶ τῶν ἔξω τούτου.

— « Εἶναι εἰς τῶν γεναιότερων ἀξιωματικῶν

τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, τῷ ἀπεκρίθησαν, ὑπῆκων τῇ πειστοχρίῃ, τρέχων ὡς ἡ βολή εἰς τὸ σύνθημα τῆς προσβολῆς. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Οὐάτερλῳ αὐτὸς ἐκαστός, ἐκυρίευσεν θέσιν τινά, ἀφήσας ὀπισθέν του, ἐπὶ τοῦ πεδίου, δισχιλίους ».

Ὁ Ῥεκαμιέρος δὲν ἐξήτησε περισσοτέρας πληροφορίας . . . ἀφήσας ἐκστατικούς τοὺς συναδελφούς του, ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, καὶ κατέβη ἀνὰ τέσσαρας τὰς βαθμίδας. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐστράφη μετὰ δώδεκα βοηθῶν . . . ἀλλ' οἱ βοηθοὶ οὗτοι δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἱατρικῆς, ἦσαν ἀπλῶς δώδεκα τυμπανιστὰι τῆς φρουρᾶς· αὐτοὺς εἰσήγαγεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ μανιακοῦ, φέροντας ἡρτημένα τὰ τύμπανα καὶ τὰ πληκτῆρα εἰς τὰς χεῖράς των . . . ὁ ἀξιωματικὸς ἐσπασμῶδει ἀδιακόπως ὑπὸ τοῦ παροξυσμοῦ τρομερᾶς παραφροσύνης.

— Φέρετέ μοι, εἶπεν ὁ Ῥεκαμιέρος, τὴν στολὴν καὶ τὰ ὄπλα του . . .

Ἰπῆκουσαν χωρὶς νὰ ἐννοήσωσι . . . ἔφεραν τὸ ἐρυθρὸν ἔνδυμα, τὰς ἐπωμίδας, τὴν περικεφαλαίαν, τὸ ξίφος. Ὁ Ῥεκαμιέρος ἔθεσε καὶ πάντα ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ διέταξε νὰ ἀποχωρήσωσι πάντες. . .

Ἀκολούθως ἐπανελάβε — κλείσατε τὰ παραθυρόφυλλα, σβύσατε τὰ φῶτα, καὶ ἀφήσατε τόσον φῶς, ὅσον ὑπάρχει ἐν στρατοπέδῳ, καθ' ἣν ὥραν κρύπτεται τὸ ἐγερτήριο.

Ἰπῆκουσαν πάλιν καὶ ἰδοὺ ὁ ἱατρὸς μόνος ἐν σκιᾷ παρὰ τῷ πάσχοντι, καὶ οἱ δώδεκα τυμπανιστὰι παρὰ τὴν θύραν τοῦ δωματίου . . .

Τί μέλλει νὰ συμβῇ, ποία θέλει εἶσθαι ἡ λύσις τοῦ παραδόξου τούτου δράματος; ἑκάστου ἡ καρδιά πάλλει, ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ ὦτα μένουσιν ἀνοικτά. . . Ὁ Ῥεκαμιέρος μόνος, ἀπαθὴς καὶ ἀτάραχος, κάμνει σημείον διὰ τῆς χειρὸς του· τὰ δώδεκα τύμπανα κρούουσι τὸ πολεμιστήριο . . . καὶ θόρυβος γίνεται μέγας. . . Τότε οἱ κλασικοὶ διδάκτορες ἐξεφώνησαν, δύστῃν ἄρρωστε! ἐν μόνον ἔρκει κρούσμα νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὸν τάφον. Ὁ δὲ ἀτάραχος Ῥεκαμιέρος εἰς τὴν πρώτην κίνησιν τῶν πληκτῶν ἔλυσεν τὰ δεσμὰ τοῦ μανιακοῦ καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεών του. Ὁ τρόμος ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς γενναιοτέρους, εἰς δὲ ἐκ τῶν σοφῶν ἱατρῶν ἐφώνησε προσπαθῶν νὰ σύρῃ ἔξω τὸν Ῥεκαμιέρον, « ἄθλιε, θὰ σὲ κοματιάσῃ. » — Ἄφες δά, ἀπεκρίθη αὐτὸς μειδιῶν καὶ σιγὴν ἐπιβάλλων, καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος τοὺς ὀφθαλμούς ἔχων ἐπὶ τοῦ πάσχοντος, ὥστε ἀνεπῆδησε πραγματικῶς μέχρις ὁροφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μανίας εἰς θαυμασμὸν μεταβάς, προέβαινε καθ' ὅσον τὰ τύμπανα ταχύτερα ἐκρότουν τὴν προσβολήν· μετὰ δύο στιγμὰς ἀνωρθώθη ἐν πλήρῃ γνῶσει, ἐπῆδησεν ἀπὸ τῆς στρωμνῆς του, ἐνεδύθη τὴν στολὴν του, ὥπλισθη, ἔκραξε τὸν ἱπποκόμον του καὶ ἐξήτησε τὸν ἵππον του.

Ὁ διπλοῦς καὶ ἰσχυρὸς κλονισμὸς δοθεὶς εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα που εἶχε προξενήσει τὸ (Εὐτέρ. φύλ. 9 τόμ. ΣΓ')

ὁποῖον προσίδεν ὁ Ῥεκαμιέρος θαυμάσιον ἀποτελεσμα. Ὁ πολεμιστὴς, πιστεύσας τὸν ἐχθρὸν πρὸ τῆς πύλης, ἀνεῦρεν ὅλον αὐτοῦ τὸ λογικὸν μεθ' ὧς τῆς γενναιότητός του, ἔβλεπε δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν συνηγμένους μετ' ὃν φυσικὸν θαυμασμὸν ἀνδρὸς ἐγειρομένου ἐξαίφνης.

— Ἰάθη, εἶπεν ἡσύχως ὁ Ῥεκαμιέρος πρὸς τοὺς συναδελφούς του· δὲν σὰς μένει παρὰ νὰ τῷ προσδιορίσῃτε . . . περίπατον ἐφ' ἵππου.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλο σπουδαιότερον παράδειγμα τῆς τόλμης καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς βλέμματος τοῦ Ῥεκαμιέρου.

Πρὸ δεκαετίας, ὥραια τις κόρη μεταφερθεῖσα εἰς Παρισίους ἐκ τινος ἐπαρχίας, ἐκινδύνευεν ν' ἀπολεσθῇ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας της ὑπὸ τῆς μυστηριωδεστερᾶς καὶ τῆς πλέον ἀκατανοήτου τῶν ἀσθενειῶν . . . Ἐπιπτεν εἰς ληθαργίας, αἵτινες διήρκουν ἡμέρας χωρὶς ἐλαχίστου σημείου ζωῆς, ἔξη δὲ τρεφομένη ἀπὸ παγωτὸν βενιλλίας ὡς ἐν κοχλιάριον. Μία ἀκτίς φωτὸς ἔρκει νὰ τὴν σβύσῃ ὡς λυχνίαν· μία κίνησις, καὶ ἐπιπτε εἰς ἀκίνησιαν θανάτου. Ὡφειλε νὰ μένῃ ἐξαπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἐντὸς θαλάμου σκοτεινοῦ, ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον φύλαξιν τῆς μητρὸς της, κατακλείστου ὡς ἡ λέαινα μετὰ τῶν σκύμων της.

Ἐκαστος ἄς κρίνῃ ἂν ἡ τάλαινα μήτηρ ἐσυμβουλευθῇ τὴν ἐπιστήμην τῶν ἱατρῶν. Πάντες, καὶ οἱ ἐγκρατέστεροι, ἐδίσταζον ἀπέναντι τοῦ διλήματος τούτου τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡμέραν δέ τινα προσεκλήθη καὶ ὁ Ῥεκαμιέρος μετὰ δύο ἐνδόξων συναδέλφων του· καὶ οὗτοι μὲν διέγνωσαν νόσημα τῆς καρδίας καὶ ὥρισαν ἀρμοδίαν θεραπείαν· μόνος δ' ὁ Ῥεκαμιέρος διέγνωσεν ἀσθένειαν νευρικὴν καὶ εἶπε τῇ μητρὶ μετὰ τῆς τρομερᾶς ἀκριβείας του.

— Πρέπει νὰ σείσης τὴν θυγατέρα σου, Κυρία, καὶ ἐν πρώτοις νὰ τὴν φέρῃς εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά ἐπὶ διτρόχου, Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἔμεινεν ἐμβρόντητος ἀπέναντι τοιαύτης ἀπροσδοκῆτου τόλμης. Εἶπε δέ — Ἄλλ', ὦ ἱατρε, ἡ θυγάτηρ μου ἀδυνατεῖ νὰ ἐγερθῇ, χωρὶς γὰρ πέσῃ πάλιν εἰς ληθαργίαν.

— Τὴν πρώτην ἡμέραν θὰ τὴν νομίσῃς ἀποθαμμένην, ἀπεκρίθη, τὴν δευτέραν θὰ ἐπαναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις της . . . καὶ καθόσον οἱ σεισμοὶ ἐξοινοῦνται ζωηροί, καὶ ἐπανηλημένοι, κατὰ τοσοῦτον ἐργηγορότερα θὰ ἀγακτήσῃ τὰς δυνάμεις της, καὶ θὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς νόσου.

Ἡ μήτηρ δὲν ἐτόλμησεν οὐδὲ νὰ παραδεχθῇ τοιαύτην συμβουλήν, ἀλλ' ἠκολούθησε τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄλλων δύο ἱατρῶν. Ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἐπὶ ἐν ἔτος ἐβάδισεν ἀπὸ τὸ καχὸν εἰς τὸ χεῖρον, καὶ μία ἔμεινεν ἐλπίς, τὸ νὰ τὴν ἐπαναφέρωσι ν' ἀποθάνῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας της.

Ἀλλὰ πῶς νὰ μεταφέρωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Παρισίων εἰς τὰ ἴδια; Ἡ μήτηρ τότε μνησθεῖσα τοῦ Ῥεκαμιέρου, εὗρε θαρρὸς ἐν τῇ σταθερᾷ γνωμοδ.

τήσιν αὐτοῦ καὶ ἐπαβίβασε τὴν θυγατέρα τῆς ἐφ' ἀμύξης ταχυδρομικῆς ἐταξίδευσσε δὲ κατὰ μικρὰς ἀποστάσεις μὴ ὅλας τὰς δυνατὰς προφυλάξεις, τρέμοντας εἰς ἕκαστον τίναν τῆς ἀμύξης μὴν ἰδῶσιν ἐξατμιζόμενον τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς ἀλαστρούνης αὐτῆς λυχνίας. . . Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! ὅσον αἱ πρῶτοι σφυγμοὶ ἐφάνησαν ὀλέθριοι, τόσον οἱ ἀκλόουθοι ἀπέβαινον σωτήριοι! Ὅσον αἱ κινήσεις ἐγένοντο διαρκεῖς, τόσον αἱ κρίσεις ἐβραχύνοντο, καὶ ἡ ἀδυναμία ἡλαττοῦτο. . . πᾶν ὅ,τι ἐθεωροῦτο ὡς κίνδυνος, ἐτράπη εἰς φάρμακον σωτηρίου. . . Ἐν συντόμῳ, ἡ πρόβρῃσις τοῦ Ρεκαμιέρου ἐπηλήθευσε, καὶ ἡ πάσχουσα ἐφθασε τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου τῆς ἀσυγκρίτως καλλίτερα, παρὰ ὅτε τὸ ἤρchiσε.

Τοῦτο ἦτο ἰκανὸν ἵνα ἐξαγάγῃ τῆς ἀπάτης καρδίαν μητρός. . . Οὐδεμία τοῦ λοιποῦ δι' αὐτὴν ἀμφιβολία περὶ τῆς ὁρθῆς τοῦ Ρεκαμιέρου διαγνώσεως, δι' ἣ οἱ ὁρισμοὶ τοῦ ἀκριβῶς ἐξετελεσθήσαν περιεφέρθη ἡ θυγάτηρ ἐπὶ διττόχου, ἐφ' ἵππου, ἐνισχύθη διὰ γυμνασμάτων ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων καὶ τῶν ἀνέμων τοῦ ὠκεανοῦ. . . Ἐνὶ δὲ λόγῳ τῇ ἀπεδόθη ἡ δύναμις, ἡ ὑγεία, ἡ χάρις, ἐπανευρούσα δὲ ταῦτα πάντα, ἀπῆλυσεν ἐξ ἐπιμέτρου εὐτυχίαν καὶ δόξαν, καὶ φέρει σήμερον ἡ κόρη αὕτη ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων ὀνομάτων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Τοιαῦτα ὅθεν ὁ Ρεκαμιέρους ἐπραττε θαυμασία μετὰ Θεοῦ τὸν ἐμπνέοντα τὴν διάνοιάν του· διότι ὡς ὁ Ἀμβρόσιος Παρὲς, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔλεγε. — *Ἐγὼ μὲν εἰργάσθην, Θεὸς δ' ἐδιδράμεισε.*

Ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ 1830 ὑπῆρξεν ἱατρὸς τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου (Hôtel Dieu), καθηγητῆς ἐν τῇ σχολῇ, μέλος τῆς ἱατρικῆς Ἀκαδημίας. . . Κατὰ τὰς Ἰουλιανὰς ἡμέρας ἐθυσίασεν ὅλας αὐτοῦ τὰς τιμὰς, μετ' εὐγενοῦς πολιτικῆς καὶ χριστιανικῆς πίστεως.

Ὡς δ' εἶπεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ὁ Γιβέρτος, ἡ ἀληθὴς Ἀκαδημαϊκὴ καὶ διδασκαρικὴ αὐτοῦ ἔδρα ὑπῆρξεν ἡ κλίνη τοῦ νοσούντος. Τὸ σύννουν καὶ προσεκτικὸν ἦθος του, τὸ δέξινον καὶ διαπεραστικὸν βλέμμα του, ἡ νοήμων φυσιογνωμία του, ὅλη φωτοβολοῦσα ἀπὸ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ νοσήματος καὶ εὑρεσιν τοῦ ἱατρικοῦ ὁ λόγος τοῦ ὁ ζωηρὸς, ὁ εἰκονικὸς, ὁ ποιητικὸς, πάντοτε παρηγορητικὸς, ἐν τῇ ζωηρότητί του, ἐνίοτε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παραξενίᾳ του· τὸ σύνολον αὐτὸ ἐνὶ λόγῳ τὸ σοφὸν ἅμα καὶ ἐσπευσμένον, τὸ σφοδρὸν καὶ ἐσκευμένον, τὸ αὐθεντικὸν καὶ φιλάλαθον, ἐνήργει συνάμα ἐπὶ μὲν τοῦ πάσχοντος διὰ τῆς ἐμφυχώσεως τῶν ἐλπίδων του, ἐπὶ δὲ τοῦ ἱατροῦ διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῆς πεποιθήσεως καὶ τῆς γενναϊότητός του.

Τὰ ἔργα καὶ αἱ συγγραφαὶ τοῦ Ρεκαμιέρου περὶ καρκίνου καὶ χολέρας μένουσιν ὡς νόμοι τῆς ἐπιστήμης· εἰς αὐτὸν ὀφείλεται καὶ ἡ πρώτη ἐφεύρεσις τῆς διὰ ψυχροῦ ὕδατος θεραπείας, ἀπὸ τινων

ἐτῶν θριαμβοῦσα κατὰ πολλῶν πεισματοῶν νοσημάτων.

Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῆς χολέρας, ὁ ἀνὴρ ὑπῆρξεν ὕψιστος ἐν ἀφοσίωσιν καὶ ἐλέει, αἱ δ' ἀρεταὶ παρ' αὐτῷ ἦσαν καθημεριναὶ καὶ ἰδοὺ τὸ θαυμασιώτερον τοῦ βίου του μυστήριον, τὸ ὅποιον ἐπὶ τοῦ τάφου του μᾶς ἐπιτρέπεται ν' ἀποκαλύψωμεν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη ἐνδόξου σταδίου, ὁ Ρεκαμιέρους πᾶσαν ἐκάστου μηνὸς τελευταίαν ἡμέραν ἐδέχετο ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του ἓνα ἱερέα καὶ μίαν καλογραῖαν, εἰς οὓς παρέδιδε τὸ δέκατον τοῦ προϊόντος τῶν ἱατρικῶν ἐπισκέψεων καὶ συμβουλιῶν· ἡ γραῖα ἐπιστάτις του μόνῃ παρίστατο εἰς τὴν μηνιαίαν αὐτὴν πράξιν. Ἡ ἀπιστία ὀφειλετῶν, τὰ δεινὰ τῶν ἐπαναστάσεων, οἰαδήποτε ἄλλη βιοτικὴ περιπέτεια ποτὲ δὲν ἐμπόδισε τὸν φιλόφρονον ἱατρὸν ἀπὸ τῆς ἐκπλήρωσιν τῆς τόσον θεαρέστου πράξεως, οὐδ' ὅβελος ποτὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου φόρου παρεξέτραπη τοῦ εὐσεβοῦς προσδιορισμοῦ του.

Ἵπολογίσατε, ὦ ἀναγνώσται (τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν ἐπραξεν ὁ Ρεκαμιέρους) εἰς τί ποσὸν ἀναβαίνουσι τὰ μηνιαῖα αὐτὰ ἐλέη, ἐπὶ ἡμισυν αἰῶνα, καὶ εἶπατε ἂν τοιαύτη διαγωγὴ δὲν εἶναι ἀξία τῶν πρώτων τῆς χριστιανισμοῦ χρόνων.

Τὴν 29 Ἰουνίου 1852 ὁ Ρεκαμιέρους ἤγε τὸ ἑβδομηκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του· τὸ πνεῦμά του καὶ τὸ σῶμά του ἀκμαίως εἶχον τὰς δυνάμεις· ἐπιστρέφων ἀπὸ ἱατροσυμβούλιον μετὰ τοῦ ἱατροῦ Cronvillier ἅμα εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἀπέθανεν ἀπὸ κεραυνώδη ἀποπληξίαν τῶν πνευμόνων, προφθάσας νὰ εἴπῃ — Θεέ, ὦλεως γενοῦ μοι!

Ὁ χριστιανὸς ἦτο ἑτοιμος, τὴν προτεραιάν εἶχε κοινωνήσει. . . τὸ δὲ μηνιαῖον δέκατον τῶν πτωχῶν, εὗρίσκετο μετρημένον ἐπὶ τῆς τράπέζης του. . . »

(Μετάφρασις)

Στέλλω σοι, φίλων ἄριστε, τὰ τοῦ Ρεκαμιέρους, ἐλπίζων νὰ τύχωσιν ἀναγνωστῶν καὶ ἐκ τοῦ συλλόγου τῶν σοφῶν τῆς πρωτεύουσας μας ἱατρῶν, ἐνῶ, πρῶτοι οἱ καθηγηταὶ τῆς ἱατρικῆς σχολῆς ἐν τῷ Ὀθωνίῳ Πανεπιστημίῳ, τινὲς τῶν ὁποίων οὐχ ἥττονας τοῦ Ρεκαμιέρους θὰ κατεσταίνοντο προϊόντος τοῦ χρόνου, ὡς πρὸς τὰς θαυματουργοὺς ἰάσεις, ἂν ἐγνώριζον τὸν ἐχθρόν των, ἂν διὰ τῆς πίστεως τὸν ἐπολέμουν, μόνῃ γὰρ ἡ πίστις τὸν Ἀκαδημαϊκὸν τύπον νικά. Ἀλλ' οἱ πλείστοι; . . . οἱ πλείστοι, ὦ φίλε, ὡς ὕλην τοὺς ἀνθρωπίνους πόρους θεωροῦντες καὶ μηδὲν διαλογιζόμενοι τὰς σχέσεις τῶν ἠθικῶν μετὰ τῶν φυσικῶν νοσημάτων, τὰ πάντα θεραπεύουσι τῇ σμίλῃ καὶ ταῖς συνταγαῖς, ἐκτὸς ἂν ὁ πάσχων μὴ καρτερήσας ἀποθάνῃ, εἰ δὲ καὶ ἐγκαρτερήσῃ, λέγουσιν αὐτῷ διδασκαρικῶς, ἥδη ὑγία σε ἐποίησαμεν, πληρώσον ἡμῖν τὰ καθυστεροῦντα· καὶ ἂν ἔχῃ χειρόν ἢ πρότερον ὁ πάσχων· ἡμεῖς, λέγουσιν, ἐγνώσαμεν

καὶ ἤραμεν τὸ αἷτιον τῆς νόσου, ἂν δ' ὁ πάσχων πάσχη, τὴν φαντασίαν πάσχει.

Λόγου δ' αὐτοῖς γινομένου καὶ περὶ ἰσχύος τῆς Πίστεως ἐν τῇ ἱατρικῇ, συστέλλουσι τὰ χεῖλη καὶ οἰκτειρομόνως γελῶσιν ἐπὶ τοῦ λαλοῦντος, ὡς καὶ ἐπὶ πῶν ὁσῶν τοῦ Ρεκαμιέρου λέγοντος — ἐγὼ ἐνῆργησα, ὁ δὲ Θεὸς ἐθεράπευσε.

Βεβαίως δὲ καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεῦτεροι καὶ οἱ ὀλίγοι καὶ οἱ πολλοί, εἰς τὰ περὶ ἐλεημοσύνης

τοῦ Ρεκαμιέρου συνάμα θὰ ἐκφωνήσωσιν, « εὐγε τοῦ φιλανθρώπου, εὐγε τοῦ ἐλεήμονος !... » Ἀτυχῶς ὅμως ὀλίγοι οἱ προσκαλούμενοι παρ' ἀσθενεῖ καὶ μὴ λέγοντες. — Ἡ ἱατρικὴ ἐστὶν ἡ ἀμπελος ἡ ἐμὴ... .

Ἰγίαινε, φίλε, ὑγίαινε, καὶ ἂν ποτε νοσήσης, κάλεσον ἱατρὸν ἀρχαίῃν ἔχοντα τὴν χριστιανικὴν πίστιν· ἂν ὑπάρχη, αὐτὸς μετὰ Θεοῦ σώσει σε.

Ε. Ε.

ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΒΥΡΩΝ (1).

(Ἐκ τοῦ τελευταίου ᾠματός τοῦ Child-Harold,

ὡς ὑπὸ Α. Δημαρτίου).

—Ο—

ὦ! πῶς εἰς τὸ ἱστίον μου ἠδέωσιν τῶν ἀνέμων
Στενάξ· ἡ αὖρα, καὶ θαρρῆεις τὴν ναῦν ἀναγνωρίζει
Τὸ κύμα, ὡς ἂν ἵππος τις θυμοῦ καὶ μένους γέμων
Ταχὺς τὸν ἀναβάτην του νοεῖ καὶ χρεμετίζει...
Καὶ ἄλλοτε, ὦ κύματα, εἰς νῶτα τὰ γλαυκὰ σας
Μ' ἐφέρετε πλανώμενον καθ' ὅλας τὰς ἀκτὰς σας,

(1) Τοῦ φιλέλληνος τούτου καὶ ἐνδόξου ποιη-
τοῦ, πὸν βίον καὶ τὴν εἰς Μεσολόγγιον τελευταίην θέ-
λομεν δημοσιεύσει προσεχῶς ἐν ἄρθρῳ πρωτοτύπῳ.

ὦ κύματα, τῶν σπλάγχων μου εἰκόνας θευλλώδεις,
Καὶ φθόγγοι, ὡς τῶν σπλάγχων μου οἱ φθόγγοι,
θορυβώδεις... .

Μ' ἐπαναβλέπετε, — πλὴν τίς εἶν' ἤδη ἡ ζωὴ μου;
ὦ! ἡ αὐτὴ, — ἐν πρόβλημα, μυστήριον, ἐρήμου
Ἐρείπιόν τι μονωθὲν καὶ ἀμορφον, ἢ μία
Παντοτεινὰ βοῖζουσα τοῦ πόντου τρικυμία.
Ἢ ἐν τι κύμα ὡς αὐτὰ τὰ κύματα, ποῦ πλάνον
Ἐλαύνουσιν οἱ άνεμοι, κ' εἰς παραλίς φθάνον,
Ἀφρὸν σκορπᾷ καὶ γογγισμὸν, καὶ μὲ τὸν βρῶν
ὁμοίως

Τοῦ πόντου, τρέχει πάντοτε καὶ τρέχει αἰωνίως...
Ἐξῆσα, πλὴν τί ἐπραξα γενναίον, ἢ πρὸς πᾶν
Ἢν ἡ ζωὴ μου χρήσιμος; Τί ἀσφαλὲς σημείον
Ἀφίνω, θνήσκων, ἐπὶ γῆς τῆς διαβάσεώς μου;
Εἰς τὰς μυρίας ἀτραποὺς ἐξάδισχ τοῦ κόσμου,